

Crec que la fesomia de la nostra Girona, i la de la majoria dels pobles del Gironès -Salt, especialment- ha experimentat una transformació gairebé ferotge, potser una mica indigesta, però que, si la comparem amb la trista pintura que feia l'anònim aspirant a poeta, ens n'hem d'alegrar, i molt. Els que hem tingut la sort d'encetar aquesta dècada tenim l'obligació moral de participar en aquesta transformació pel simple fet de ser ciutadans, és a dir, protagonistes. Que tinguem sort.

EL PLA DE L'ESTANY

xavi xargay

De cinema social | Per segon any ha tingut lloc a Banyoles el Festival de Cinema Social FemCurt, organitzat per l'associació Irregular, una entitat sociocultural banyolina que promou actituds no discriminatòries per raons de sexe, origen o edat. Amb el projecte FemCurt es pretén oferir una sèrie d'activitats que permetin fer arribar l'art a tothom, i alhora generar i construir esperit crític. Així, tot i que la base de la proposta és el cinema, el festival ha inclòs altres activitats: exposició de fotografies, jornada formativa per a professionals dels serveis socials del sector audiovisual i cultural, concerts, i un espectacle teatral creat pels membres del Centre Ocupacional i Especial de Treball Pla de l'Estanty (COIET). Els 21 curtsmetratges seleccionats han optat a 4 premis: millor curt de ficció (dotat amb 4.000 euros i guanyat per *Escondite*, de José Miguel Adamuz),

millor reportatge (obtingut per *Me'n vaig de casa*), millor curtsmetratge català (*La història de sempre*, de José Luis Montesinos) i premi del públic (*Los pipitos*, de Julio Suárez).

Del tren pinxo | No tan sols de cançons viu el pladestanyenc, encara que les cançons hagin esdevingut memòria popular i educació sentimental de diverses generacions. Potser per això, i perquè encara no ha requalificat el sòl urbà que ocupava l'antiga estació de Mata, l'Ajuntament de Porqueres, amb l'ajuda de la Diputació de Girona, la Generalitat i diversos particulars, ha rehabilitat un vagó del tren petit (que va transportar gent i altre bestiar de Girona a Banyoles des de 1928 fins a 1956) que ara es pot veure al costat de l'antic baixador de Mata, transformat en petit museu dedicat al Tren Pinxo, amb fotos, plafons explicatius i peces històriques, com ara fulls d'horaris i plànols del projecte. L'acte d'inauguració va estar presidit per la nostàlgia, per l'orgull i pel desig que el nou espai no es converteixi en lloc abonat a bretolades.

Del folklore | L'altre dia em va trucar, emocionat, un dels meus nebots. «Uncle, no t'hi vaig pas veure, al Col·loqui de Tardor! Això de llegendes fa poc per tu, eh?». «No, jo...». «El coneixes, l'Àngel Vergés? És un filòleg la mar de trempat. Té un bloc de temes populars, Lletres de Travertí; dirigeix la col·lecció Contes de Llegendes, del Consell Comarcal, que acaba d'editar el tercer volum, *El maig de Cornellà*; ha guanyat algun premi per Tarragona d'estudis populars, i va ser un dels responsables del 17è Col·loqui de Tardor, que va organitzar el Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i el Consell Social de la Universitat de Girona, amb el suport del Departament de Cultura de

la Generalitat, la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Banyoles. Durant tot un divendres i un dissabte, estudiosos d'arreu dels Països Catalans em varen arrelar a la meua terra, *uncle!* Quines històries! Quines llegendes! Banyoles, Catalunya nord, l'Alguer, Vic, Pirineus, l'Alt Vallespir... Si som una nació, *uncle*, una nació! En Vergés sí que és un filòleg com cal, i no tu, que ets un llepafils estirat». «Però, escolta...». Ja havia penjat. Em cal dir que estic d'acord amb la primera part de la seva afirmació. Pel que fa a la segona, diria que sóc un llepafils arrugat -per l'edat, bàsicament.

LA SELVA

joan domènech

Vidreteres: presentació d'un llibre sobre el suro | En èpoques passades Vidreteres va tenir la seva importància com a centre de producció tapera. El testimoni més fefaent que en queda és el Casino, institució que responia als interessos associacionistes dels obrers del món del suro, atents, en tot moment, al seu progrés intel·lectual i artístic i a l'aprofitament de les estones de lleure. Segurament per això el Centre d'Estudis Selvatans va decidir presentar en aquesta localitat -bé que a la sala d'actes de la Biblioteca Municipal, en comptes de fer-ho a la sala del Casino, on hauria tingut més sabor (però possiblement massa soroll)- el dotzè volum de la col·lecció Estudis i Textos, titulat *El negoci del suro a la comarca de la Selva (del segle XVIII a mitjan segle XIX)*, que ha escrit el professor Joaquim Alvarado i Costa (Figueres, 1971), un especialista en el tema que afe-

geix ara als seus anteriors llibres sobre el món del suro a l'Alt Empordà (2002) i a la zona de Llagostera (2005) aquest nou títol referit a la demarcació selvatana en conjunt. La presentació va incloure les intervencions elogioses del president del Centre d'Estudis de la Selva, Narcís Figueres, de la doctora Rosa Congost, de la Universitat de Girona, i del mateix regidor de Cultura de l'Ajuntament de Vidreres. Uns i altres es van congratular de l'aparició d'aquest treball, que dona una visió general d'una explotació i una indústria derivada que, en el seu moment, van ser determinants en la vida social i econòmica d'aquestes contrades.

Blanes: Un pren-i-deixa constant

| A la platja de S'Abanell de Blanes hi ha sempre activitat en funció dels temporals de mar. D'una banda, el vent i les onades s'encarreguen, cada vegada que hi ha tempesta, de descalçar la sorra i deixar el paviment, les baranes i tots els complements del passeig sense suport, fins que acaben caient i essent engolits per les aigües. Després, les institucions responsables del manteniment de la façana marítima intenten recuperar-ne l'aspecte normal i tornen a abocar terra i pedra, a alçar parets i a posar paviment. I no passen gaires mesos sense que el mar se'n torni a riure dels tècnics i els polítics, s'endugui altra vegada el que troba al davant i recomenci el cicle. Una cosa sembla clara: les obres, des de bon començament, no deuen haver estat mai gaire ben fetes si la destrucció resulta tan fàcil. Tenim la impressió que a S'Abanell s'han fet obres de maquillatge, enlluernadores de moment, però sense uns fonaments sòlids que puguin aguantar les envestides del mar, i per això la història es repeteix avui sí i demà també. D'altra banda, hi ha gent que recorda que fa uns anys una draga va estar una colla de mesos agafant

sorra de l'àrea de S'Abanell i regenerant les platges de tot el Maresme. La naturalesa sol resoldre els desequilibris ella mateixa, i potser la plataforma marina de davant de S'Abanell, ara més disminuïda, reclama la sorra que li van treure.

LA CERDANYA *erola simon*

La Cerdanya partida (I) | Com és sabut, enguany es commemora el 350 aniversari del Tractat dels Pirineus. El 1659, les monarquies absolutes francesa i espanyola van tancar amb aquest tractat trenta anys de litigis d'abast europeu. Tallant i cosint territori des d'una taula estant, els francesos es van endur el comtat del Rosselló i la meitat del comtat de Cerdanya. En recordança d'aquest fet, la Universitat Catalana d'Estiu, l'Institut d'Estudis Ceretans i Òmnium Cultural han organitzat a Puigcerdà les Jornades sobre el Tractat dels Pirineus, que ja es varen fer a Prada de Conflent aquest estiu. Han estat un seguit de conferències dels millors historiadors i especialistes en matèria d'història fronterera. S'hi ha parlat, entre altres temes, del naixement dels comtats, del regne de Mallorca, de les lligues i patzeries pirinenques, de la guerra civil catalana, de la immigració occitana i del bandolerisme: tot de peces que, ben encaixades, ofereixen una àmplia perspectiva del substrat, del context i de l'abast de la Pau dels Pirineus. Les sessions magistrals s'han acompanyat d'una taula rodona amb el títol «Catalans sense fronteres. La societat civil a Catalunya, 350 anys després», amb interessants aportacions de persones vinculades al món cultural de la Cerdanya i la Catalunya Nord.

La Cerdanya partida (II) | Fent ús de les atribucions atorgades als consells comarcals, el de la Cerdanya ha presentat al Parlament de Catalunya, en tercer intent, una proposició de llei sobre el règim especial de la comarca cerdana. La proposta pretén corregir el desgavell administratiu regnant a la Cerdanya arran de la divisió provincial que des de 1833 parteix aquest territori entre les demarcacions de Girona i Lleida.

Totes les forces polítiques representades pel Ple del Consell Comarcal donen suport unànime a la proposta. Tanmateix, aquestes mateixes forces al Parlament –excepte CiU– n'esmenen la totalitat i en rebutgen el debat. Els cerdans tenen tota la raó, se'ls diu al Parlament, i és ben legítima la seva reivindicació, els consolen els diputats, però amb l'argument que la nova reorganització veguerial ha de resoldre aquests i tots els problemes, es tomba la proposta. És esperança o amenaça? Perquè de la vegueria de l'Alt Pirineu, la Cerdanya, unànimement, tampoc en vol sentir a parlar.

La Cerdanya partida (i III) | La gran vall re-partida, 350 anys després, és de dos colors diferents: a la dreta s'hi nota pertot una *grandeur* de perifèria i de sud, i a l'esquerra se sent el ressò del dring dels caps de setmana. L'atzar de la partició del segle XVII ha fet que la història d'una mateixa terra prengui viarany completament diferents i construeixi identitats també diferents. Malgrat aquesta evidència, alguns cerdans de l'Alta i de la Baixa consideren que cal treballar en tots els aspectes per superar l'esquizofrènia administrativa i identitària de les particions, i així proposen legislació pròpia i commemoren els 350 anys del Tractat dels Pirineus.

